

ЕТНОКУЛЬТУРНІ ОБРАЗИ НОВОЇ ЗЕЛАНДІЇ У ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТАХ: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

ETHNOCULTURAL IMAGES OF NEW ZEALAND IN POETIC TEXTS: LINGUISTIC-COGNITIVE AND LINGUISTIC-CULTUROLOGICAL APPROACH

Погорлецька Н.В.,

orcid.org/0000-0002-2019-1671

*асистентка кафедри англійської мови в судновій енергетиці
Херсонської державної морської академії*

Наукову розвідку присвячено висвітленню етнокультурних образів KIWI, HAKA та MOKO у поетичних текстах Нової Зеландії у термінах лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного підходів. Етнокультурні образи новозеландських поетичних текстів акумулюють знання, вірування, культурну спадщину та багаторічну історію автохтонного населення маорі.

Метою наукової розвідки є окреслення специфіки вербалізації етнокультурних образів KIWI, HAKA та MOKO шляхом виявлення способів осмислення й засобів мовленнєвого втілення етнореалій культури маорі у новозеландських поетичних текстах з позиції когнітивної лінгвістики та лінгвокультурології. Ілюстративним матеріалом слугували поетичні тексти новозеландських поетів другої половини XIX – початку XXI століття.

У статті презентовано аналітичний огляд філологічних студій з проблеми вивчення образності у лінгвокультурологічному вимірі, проаналізовано науковий доробок з дослідження образів різних етносів у царині лінгвокогнітивного підходу.

Особливість новозеландського суспільства у бікультурності, злитті двох філософій життя – автохтонного населення маорі та переселенців пакеха. Результатом такої взаємодії стала англійська новозеландська літера з яскравим етнокультурним забарвленням. Поетичні тексти Нової Зеландії вміщують колоритні образи, фрагменти пісень, плачів, вигуків, представлених мовою маорі.

Спираючись на традиції когнітивної лінгвістики та лінгвокультурології розглядаємо етнокультурні образи KIWI (птаха), HAKA (військовий постурний танець маорі) та MOKO (традиційне татуювання народу маорі). Визначаємо досліджувані етнокультурні образи як кумулятивні, завдячуючи низці смислів, вилучених через переосмислення словесних поетичних образів.

Наведені у статті приклади та їхній аналіз у світлі лінгвокультурологічного та лінгвокогнітивного аспекту уможливили підсумувати, що етнокультурні образи KIWI, HAKA та MOKO формують складний концептуальний простір у новозеландській поезії, де смислові площини перетинаються та функціонують паралельно. Складна структура образного простору новозеландських поетичних текстів, особливе місце у якій належить етнокультурним образам, засвідчує самобутність та багатство культурної спадщини новозеландців.

Ключові слова: образний простір, етнокультурний образ, словесний поетичний образ, когнітивна лінгвістика, когнітивна поетика, лінгвокультурологія, новозеландська поезія.

The research focuses on revealing the ethnocultural images of KIWI, HAKA, and MOKO in New Zealand poetic texts within the context of linguistic-cognitive and linguistic-culturological aspects. The ethnocultural images in New Zealand poetic texts accumulate the knowledge, beliefs, cultural heritage, and longstanding history of the autochthonous Maori population.

The aim of this research is to determine the specifics of verbalizing the ethnocultural images of KIWI, HAKA, and MOKO by identifying the ways of interpretation and linguistic means of embodying Maori cultural ethnic realities in New Zealand poetic texts from the perspective of cognitive linguistics and linguoculturology. Illustrative material consisted of the poetic texts by New Zealand poets from the second half of the 19th century to the beginning of the 21st century.

The article presents an analytical review of philological studies on the problem of exploring imagery in the linguistic-culturological dimension. It analyzes the scientific contributions related to the investigation of images from various ethnic groups in the field of linguistic-cognitive approach.

The peculiarity of New Zealand society lies in its bicultural nature, the convergence of two life philosophies – the autochthonous Māori population and the Pākehā settlers. The outcome of such interaction was the English-language New Zealand literature with a vivid ethnocultural hue. The poetic texts of New Zealand contain vibrant images, fragments of songs, laments, and exclamations presented in the Māori language.

Based on the traditions of cognitive linguistics and linguoculturology, we consider ethnocultural images of KIWI (bird), HAKA (Maori war postural dance), and MOKO (traditional Maori tattoo). We define the studied ethnocultural images as cumulative, owing to a number of meanings extracted through the reinterpretation of verbal poetic images.

The examples provided in the article and their analysis in the context of the linguistic-culturological and linguistic-cognitive paradigm made it possible to conclude that ethnocultural images of KIWI, HAKA, and MOKO create a complex conceptual space in New Zealand poetry, where semantic layers intersect and function in parallel. The complex structure of the imagery space in New Zealand poetic texts, with a special emphasis on ethnocultural images, attests to the uniqueness and richness of the cultural heritage of New Zealanders.

Key words: image space, ethnocultural image, verbal poetic image, cognitive linguistics, cognitive poetics, linguoculturology, New Zealand poetry.

Постановка проблеми. Складно уявити сильний духом етнос без унікальної культурної спадщини. Культура безпосередньо вплітається у більшість сфер людського життя, а особливо у творчість засобами мистецьких шедеврів, музичних творів, літературних зразків тощо.

Художній текст – не дзеркало, а задзеркалля реальності, де кожний образ, тотожний самому собі (фоново ідентифікований, хоча б за контурами) є амбівалентним у діапазоні міфологічних смислів, зачерпнутих з міфологічного словника, окремої сфери природної мови [1, с. 58]. Образність як одна з домінантних рис поезії яскраво передає культуру етносу, його ідентичність та унікальність, міфологічний стрій, систему символів.

Кононенко В.І. зазначав, що символіка кожного народу – явище глибоко національне, зрозуміле лише в межах цього середовища і не може бути до кінця пізнане іншим народом, етносом, спільністю [2, с. 10]. Проте, не зважаючи на труднощі дослідження далеких від української культури літературних творів різних народів, широка зацікавленість у вивченні образного простору художніх текстів у світлі лінгвокультурологічного підходу не гасне, що свідчить про намір пізнати іншу культуру та етнос, розкодувати повідомлення митця, захищеного під шаром різнотипних образів. Враховуючи активний технологічний розвиток та тяжіння людства до принципів космополітизму, наукові розвідки з погляду лінгвокультурології сприяють синергії різних, а часто зовсім не схожих, культур.

За словами Слухай Н.В. та Мосенкіс Ю.Л. художнє мовлення підлягає законам логіки, бо інакше твір не був би придатним для сприйняття, адже когнітивно-логічна, на відміну від мовної, категоризація світу в основних рисах є надіндивідуальною [1, с. 57]. Так, комплексне вивчення етнокультурних образів у лінгвокультурологічному та лінгвокогнітивному вимірі на матеріалі новозеландських поетичних текстів уможливило формування цілісного образного простору поезії Нової Зеландії з урахуванням етнічних особливостей автохтонного народу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Починаючи з лінгвокультурологічних праць В. фон Гумбольдта та Потебні О.О., зв'язок мови та культури етносу неодноразово з'являвся у полі філологічних досліджень. Проблеми лінгвокультурології висвітлені у працях таких українських науковців як Бацевич Ф.С., Жайворонок В.В., Загнідко А.П., Кононенко В.І., Селіванова О.О. та інші.

З позиції зіставної лінгвокультурології Голубовська І.О. окреслила етнічну специфіку мовних картин світу народів, які відносяться до різних лінгвокультурних ареалів [3]. У лінгвосеміотичному світлі Слухай Н.В. розкрила особливості етноконцептів та міфології східних слов'ян [4]. У когнітивно-дискурсивному напрямі Белехова Л.І. презентувала теорію словесного поетичного образу та висвітлила лінгвокогнітивні механізми формування та функціонування словесних образів у американських поетичних текстах [5]. Ніконова В.Г. окреслила специфіку концептуального простору у поетикокогнітивному річищі [6]. У світлі лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного аналізу Воробей Н.В. описала особливості етнокультурної картини світу на матеріалі афро-американських поетичних текстів [7]. З позиції когнітивно-семіотичного напрямку етнолінгвістики Волкова С.В. дослідила засоби й способи формування міфологічних образів у амеріндіанських прозових текстах [8]. Спираючись на основи когнітивної лінгвістики, у наукових працях Цапів А.О., Свірідової Ю.О., Макарової О.А. описано механізми формування та специфіку функціонування образів у австралійських художніх текстах [9; 10; 11].

Жвавий інтерес лінгвістів до вивчення образного простору різних культур світу засвідчує актуальність таких мовознавчих студій. Дослідження образності у новозеландських поетичних текстах з позиції лінгвокогнітивної поетології та лінгвокультурології наразі не розглядався, що засвідчує потребу вивчення етнокультурних образів Нової Зеландії.

Постановка завдання. Мета наукової розвідки – висвітлення особливостей вербалізації етнокультурних образів Нової Зеландії у світлі лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного аналізу шляхом виявлення способів осмислення й засобів мовленнєвого втілення етнореалій культури маорі у новозеландських поетичних текстах. Відповідно науково-дослідними завданнями є виявлення етнокультурних образів та окреслення специфіки формування та функціонування таких образів у новозеландській поезії.

Виклад основного матеріалу. Для більшості етносів лексема ківі активізує такі смисли як фрукт, тропічний фрукт, зелений колір (зі свого боку зелений колір символізує життєву силу, життя, весну, пробудження), але для іншої культури цей вербальний образ несе відмінний асоціативний ряд смислів. Для нащадків автохтонного населення Нової Зеландії, які мешкають за 17 000 кілометрів від України, непримітний для

нас образ вміщає етнокультурний код етносу, що розширює образний простір новозеландської поезії й допомагає глибше зрозуміти культуру народу маорі.

Ківі – це не лише фрукт, але й одне з найбільш унікальних створінь, які проживають на нашій планеті, цей птах давно став символом Нової Зеландії, його зображення є на національних марках і монетах. Багато хто вважає, що птаха назвали на честь плода, але насправді, усе навпаки – першим ім'я «кві» отримав птах завдяки звукам, які самці видають вночі. Крім того, жартома новозеландці також називають себе ківі. Підтвердженням вищезазначеного слугує словесний поетичний образ «*I am a mighty Kiwi, / New Zealand born and proud, / I love my Kiwi accent, / You can pick me in any crowd!*» (Murray Katrina, 2014) – «Я – могутній ківі, / народився в Новій Зеландії та пишаюсь цим, / Я люблю свій ківі-акцент, / Ви можете впізнати мене у будь-якому натовпі!». Так, етнокультурний образ КІВІ осмислюється через концептуальні схеми КІВІ є ІДЕНТИЧНІСТЬ, КІВІ є САМОБУТНІСТЬ, які підсилені семантикою виразів *New Zealand born, Kiwi accent* та *to pick me in any crowd*. До того ж концептуальна метафора КІВІ є НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ реалізована у словесному поетичному образі «*In strange lands, towns or cities / unknown places, foreign shores / You may hear a familiar accent say, / «I'm from the North, which town is yours?»*» (Murray Katrina, 2014) – «У чужих землях, містечках і містах / невідомих місцях, іноземних берегах / Ви можете почути знайомий акцент, що говорить / «Я з півночі, з якого міста Ви?». Розгортання вищезазначеного образу здійснюється завдяки епітету *familiar* – знайомий (акцент) та уточнювальному запитанню «*I'm from the North, which town is yours?*», яке підсилює поняття ківі-акценту як маркера ідентичності новозеландського народу. Для новозеландців ківі слугує не тільки символом їхньої ідентичності, а й символом любові та гордості, що осмислюється через номінативну одиницю *proud* – той, що пишається та дієслово *love* – любити у виразі *I love my Kiwi accent*. Звідси формуємо концептуальні схеми КІВІ є ГОРДІСТЬ та КІВІ є ЛЮБОВ.

Серед найвпізнаваніших етнореалій Нової Зеландії є церемоніальний танець *haka* автохтонного населення маорі. У структуру новозеландських поетичних текстів часто вплетені слова мовою маорі. Такий прийом мовної дуальності апелює до етнічної спадщини та підкреслює бікультурність новозеландського суспільства.

У маорі-англійському словнику лексична одиниця *haka* як дієслово означає «танцювати, виступати, виконувати хаку», а як іменник – «виконання хаки, танцю поз (енергійний танець з рухами та ритмічно виголошеними словами)» [12]. До ритмічних рухів маорійського постурного танцю можуть входити покачування, стукання по грудях і стегнах, тупання і жести стилізованої насильницької поведінки. Його супроводжує спів і, у деяких випадках, жорсткі вирази обличчя, призначені для залякування, такі як широко відкриті очі та виставлення язика [13].

Атмосфера та дух танцю *haka* об'єктивовані словесним поетичним образом «*Ha! your blood is coursing now! / Ha! your spirit's roused at last! / Ha! the welcome rings out clear! / Powhiritia atu! Haere mai! Haere mai!*» (Apirana Ngata, PWK, 2014: 9) – «Ха! Тепер твоя кров вже швидко тече! / Ха! Твій дух нарешті прокинувся! / Ха! Привітання лунає чітко! / Powhiritia atu! Haere mai! Haere mai!». Образ осмислюється через вирази *blood is coursing, spirit's roused, welcome rings out*. Так, формуємо концептуальну схему НАКА є ЖИТТЯ, НАКА є ДУХ, НАКА є ПРИВІТАННЯ, ПРОЯВ ГОСТИННОСТІ. Використання анафори *Ha!* на початку рядків додає образу виразності та створює відповідний ритм, який підсилений надмірним використанням знаків оклику та вигуків мовою маорі. Звідси конструюємо концептуальну схему НАКА є РУХ.

Концептуальна схема НАКА є РУХ також реалізується у словесному поетичному образі «*Heads erect and bodies stately, / Proud, imperious, yet be graceful; Arms and limbs in rhythm moving, Mars, Apollo, are reviewing*» (Apirana Ngata, PWK, 2014: 9) – «Голови прями, тіла величні, / Горді, владні, але все це витончені; / Руки й ноги в русі ритмічному, / Марс, Аполлон проводять огляд», де етнокультурний образ *haka* осмислюється через вирази *in rhythm moving* – у русі ритмічному, *heads erect* – голови прями. До того ж семантика номінативних одиниць *stately* – величній, *proud* – гордий, *graceful* – витончений, граціозний уможливає побудувати концептуальну схему НАКА є ВЕЛИЧ, НАКА є ПОВАГА. Антропоніми *Mars* та *Apollo* активують архетипні образи давньоримського бога війни Марса та олімпійського бога світла Аполлона, покровителя мистецтв, музики. Ці контрастні номінативні одиниці підкреслюють сутність танцю *haka* і дозволяють конструювати відповідні концептуальні схеми НАКА є ВІЙНА, НАКА є МИСТЕЦТВО.

Одна з функцій церемоніального танцю, залякати ворога, об'єктивована словесним поетичним

образом «*I-could-kill-you haka – but I won't / if you are impressed*» (Jennifer Compton, BNZP, 2010) – «*Я-міг-би-вбити-тебе haka – але не буду, / якщо ти вражений*» та осмислюється через модальне дієслово *could – міг би* та номінативну одиницю *kill – вбити*, які разом утворюють еквівалент умовного способу дієслова в українській мові. При цьому розгортанню етнокультурного словесного образу сприяє використання дефісів у виразі *I-could-kill-you haka* та виділення назви танцю, тим самим, анонсує головне повідомлення *haka* – можлива смерть. Так, будуємо концептуальну схему НАКА є ПОПЕРЕДЖЕННЯ. Така ж схема реалізована у вищезазначеному образі з огляду на семантику номінативної одиниці *impressed – вражений, підкорений*.

Доповнити концептуальний простір етнокультурного образу НАКА можемо концептуальними схемами НАКА є СТИХІЯ, НАКА є СИЛА, які об'єктивуються у словесному поетичному образі «*All night the storm bustled, strong as a haka*» (David Eggleton, BNZP, 2006) – «*Усю ніч буря метушилась, сильна, як хака*» шляхом осмислення семантики номінативної одиниці *storm – буря, шторм* та порівняльної конструкції *strong as haka – сильна як хака*. Концептуальна схема НАКА є СИЛА також реалізується у словесному поетичному образі «*Later, the women join in a haka / to flatten the soil, raise the mountain*» (Gregory O'Brien, BNZP, 2001) – «*Пізніше жінки приєднуються до хаки / рівняти землю, підіймати гору*» через семантику виразів *to flatten the soil – рівняти землю* та *to raise the mountain – підіймати гору*, який за значенням тяжіє до українського фразеологізму *звернути гори* та активізує поняття надзвичайної сили.

Сьогодні танець *haka* можна побачити на дні народження, весіллі, похороні та інших святкових подіях. Найвідоміша *haka* – «*Ка Mate*», яку склав близько 1820 року маорійський вождь Те Раурагаха, стала відомою у всьому світі, коли на початку ХХ століття її включили до передматчевого обряду новозеландської національної команди з регбі «*All Blacks*» [13]. Так, церемоніальний військовий танець маорі слугує візитівкою спортивної команди Нової Зеландії. У словесному поетичному образі «*I'll watch the All Blacks Haka / proud chest and lump in my throat*» (Murray Katrina, 2014) – «*Я спостерігатиму за хакою «All Blacks» / з гордими грудьми й комом у горлі*» етнокультурний образ *haka* переосмислюється завдяки назві новозеландської команди «*All Blacks*», підсиленій семантикою виразів *proud chest – гордо підняті груди* та фразеоло-

гізмом *lump in throat – ком у горлі*, що активізує поняття тривожних почуттів та переживань. Звідси конструємо концептуальну схему НАКА є НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ та НАКА є ТЕ, ЧИМ ПИШАЮТЬСЯ.

Своє місце в сучасному світі зайняла ще одна примітна етнореалія народу маорі – *moko*. Маорі-англійський словник трактує лексичну одиницю *moko* як маорійське татування у вигляді візерунків на обличчі або тілі, виконане за традиційними протоколами [12]. Татування – поширене явищем на всіх островах Тихого океану. У Новій Зеландії маорі розробили методики глибокого надрізування шкіри, яке утворювало жолобні шрами, та характерні спіральні мотиви [14]. Моко виникло під час ритуалів жалоби за померлими. Жінки раніше наносили собі порізи за допомогою шкарлупок або обсидіану (вулканічного скла) та засипали рани сажею [14].

У поетичному тексті Бена Брауна «*Моко*» окреслена сутність сакрального татування маорі та сильний зв'язок *moko* з культурною спадщиною новозеландського народу. Передконцептуальною іпостассю словесного поетичного образу «*Yeah but I wear my moko / on the inside bro / Old school chiselling / in pigment and blood / Cut with an albatross bone / This line is my father's line / This line is my mother's / Here is a mountain / A river / A suburb*» (Ben Brown, PWK, 2014: 55-56) – «*Так, але я ношу своє моко всередині, брате / Старий метод висікання, з фарбою і кров'ю / Вирізане кісткою альбатроса / Ця лінія – лінія мого батька / Ця лінія – лінія моєї матері / Ось гора / річка / передмістя*» є архетипні поняття світоустрою БАТЬКО та МАТИ, які об'єктивуються образами *my father's line – лінія мого батька* та *this line is my mother's – ця лінія моєї матері*, останні уособлюють плетіння сімейного дерева, історію роду. Вираз *wear my moko on the inside – ношу своє моко всередині* актуалізує поняття сакральності та духовності, невидимої сили, що уможливує сконструювати концептуальні схеми МОКО є НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ, МОКО є ДУХ.

Детальне розгортання вищезазначеного словесного поетичного образу через осмислення виразу *cut with an albatross bone – вирізане кісткою альбатроса* уможливує побудову концептуальної схеми МОКО є КРАСА, МОКО є СИЛА з огляду на символіку номінативної одиниці *albatross*. Адже для маорі альбатроси символізували красу та силу, а власники пера цього птаха або кулону з кістки альбатроса наділялися цими якостями [15].

Шляхом переосмислення частини словесного поетичного образу *Here is a mountain / A river / A suburb – Ось гора / річка / передмістя*, у якому активізуються топонімічні та урбаністичні поняття, підсилені номінативними одиницями *mountain – гора, river – річка, suburb – передмістя*, конструюємо концептуальну схему МОКО є МІСЦЕВІСТЬ (НОВА ЗЕЛАНДІЯ). Таку ж схему формуємо через осмислення топоніма *Maungakiekie* (назва вулканічної вершини One Tree Hill мовою маорі у Новій Зеландії) у словесному поетичному образі «*Maungakiekie's face was a moko of green fire*» (Albert Wendt, NZEPC) – «Обличчя *Maungakiekie* було *moko* зеленого вогню». До того ж вибудовуємо концептуальну схему МОКО є ЖИТТЯ та МОКО є СИЛА, які обумовлені образом татуювання зеленого вогню, що уособлює візерунки густих трав на пагорбі.

Пройшовши довгий шлях, татуювання маорі приховує у своїх спіральних візерунках історію сильного духом народу. Аналізуючи концептуальний простір етнокультурного образу МОКО у світлі когнітивної лінгвістики розширюємо смислову площину концептуальною схемою МОКО є ІСТОРИЯ: «*Here is the chanting karakia / of a young man bleeding / beneath the blade*» (Ben Brown, PWK, 2014: 55-56) – «*Ось снівучий karakia / молодого чоловіка, / який кровоточить під клинком*» (*karakia* – заклинання, ритуальний спів, молитва, виголошене заклинання, чарівне заклинання [12]); «*Here is a road in the footsteps of a warrior / Here is a path in the broken feet of a slave*» (Ben Brown, PWK, 2014: 56) – «*Ось дорога в слідах воїна / Ось стежка в розбитих стопах раба*»; «*Let my face / bear the lines / of our passage / through time / the layers / of our knowing / etched like thin / blue lines*» (Jacqueline Carter, PWK, 2014: 62) – «*Нехай моє обличчя / несе лінії / нашого шляху / через час / шари / нашого пізнання / витиснуті як тонкі сині лінії*». У останньому прикладі етнокультурний образ МОКО переосмислюється через вираз *the layers of our knowing etched like thin blue lines*, який допомагає створити додаткову концептуальну схему МОКО є ЗНАННЯ.

Процес татуювання потребував високого рівня майстерності, а майстрів моко дуже поважали. За роботу платили зброєю, накидками та нефритом. Процес нанесення моко був ритуалізований та священний [14]. У поетичному рядку «*In ritual / moko / you grow / – I feel your emergence / breaking the skin. / What anger is this I feel?*» (Hinewirangi Kohu, PWK, 2014: 143) – «*У ритуалі / моко / ти зростаєш / – Я відчуваю твою появу, / ламаючи*

шкіру. / Яка це злість, яку я відчуваю?» образ традиційного татуювання маорі розширюємо концептуальною схемою МОКО є СИЛА, яку будуємо, спираючись на семантику номінативних одиниць *grow – рости, anger – злість*, виразу *to break the skin – ламати шкіру*, який об'єктивує образ невразливого, міфічно сильного чоловіка, шкіру якого доводиться розламувати для нанесення моко.

Конструюємо схему МОКО є ДОЛЯ, яка реалізована у словесному поетичному образі «*but decay awaits you / and what you escape, your moko / will bear, history has a way / of catching men and mavens / and when the world has passed / your end, you'll find your end is here*» (Phil Kawana, PWK, 2014: 129-130) – «*але тлін чекає на тебе / і те, від чого ти тікаєш, твоє моко / принесе, історія має свій спосіб / ловити людей і знавців / і якщо світ омине / твій кінець, ти зрозумієш, що твій кінець тут*». Розгортання етнокультурного образу МОКО відбувається шляхом осмислення дієслова *to escape – утікати, рятуватись, вириватись*, підсиленого виразом *your moko will bear*, яке уособлює фатум, рок та жереб.

Когнітивний аналіз переосмислених словесних поетичних зразків дозволяє доповнити смислову площину концептуального простору етнокультурного образу МОКО такими схемами: МОКО є МОГУТНІСТЬ: «*the moko of some mighty face streaked with stardust*» (David Eggleton, NZEPC) – «*моко могутнього обличчя, змитою зірковим пилом*»; МОКО є ЛЮБОВ: «*my desire I tattoo like a moko so all may see / you belong to me*» (Witi Ihimaera, PWK, 2014: 117) – «*моє бажання: я роблю татуювання, як моко, щоб усі могли бачити, / ти належиш мені*».

Вагому частину образного простору новозеландської поезії складають етнокультурні образи, які уособлюють ідентичність автохтонного народу маорі та висвітлюють унікальну культурну спадщину цього етносу. Представлені у дослідженні концептуальні схеми образів KIWI, НАКА та МОКО формують складну матрицю, де доміантними смислами є ідентичність, національна ідентичність, гордість та сила (див. рис. 1), які влучно передають дух новозеландського народу.

Висновки. Проведене лінгвокультурологічне та лінгвокогнітивне дослідження сфокусоване на конструюванні етнокультурних образів KIWI, НАКА та МОКО у поетичних текстах Нової Зеландії. Результати наукової розвідки дозволи презентувати аналізовані образи як кумулятивні, оскільки їхні концептуальні простори вміщують комбінації смислів,

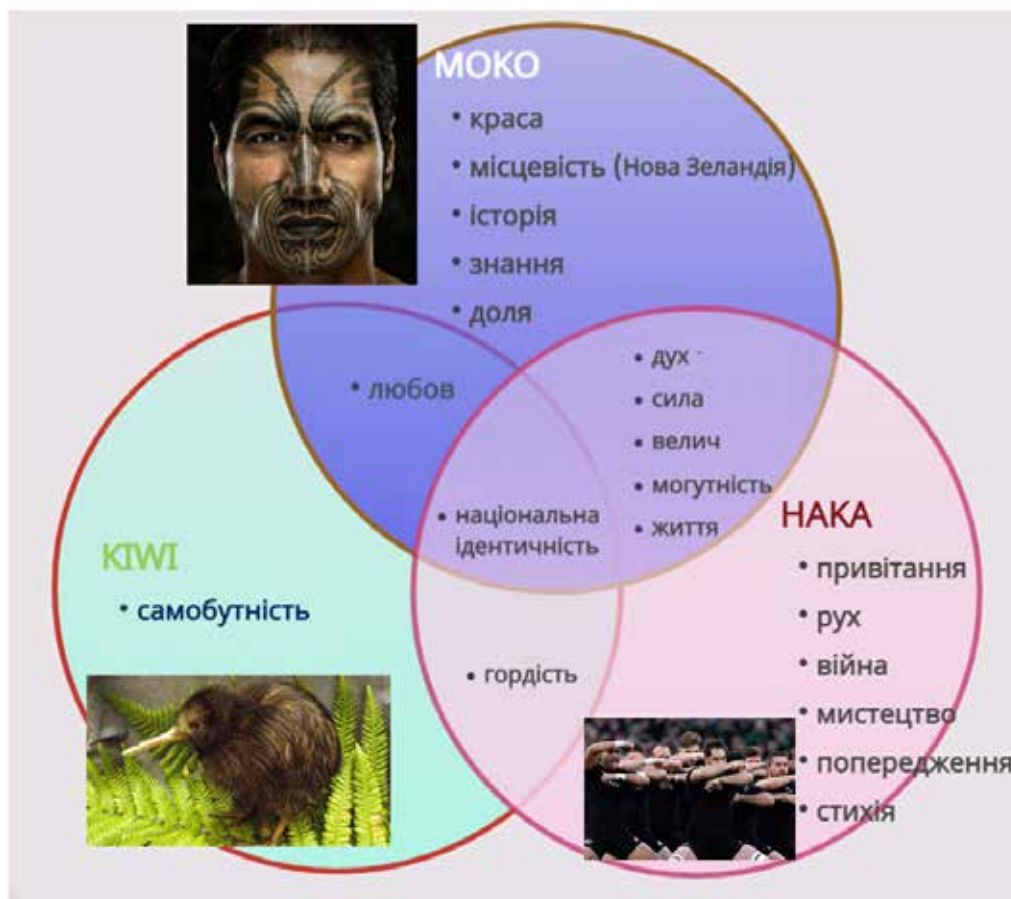

Рис. 1. Матриця концептуальних схем етнокультурних образів KIWI, НАКА та МОКО у новозеландській поезії

сформованих через переосмислення словесних поетичних образів. Концептуальні простори етнокультурних образів KIWI, НАКА та МОКО мають як спільні, так і відмінні смислові площини. Ідентичність національна, етнічна, культурна посідає центральне місце та охоплює перетин концептуальних просторів досліджуваних образів. Розмаїття відмінних смислів

підкреслює багатолікність культури, давній та колоритний етнокультурний код автохтонного населення маорі. Перспективним убачаємо висвітлення різномісних образів у поетичних текстах Нової Зеландії у світлі лінгвокультурологічного та когнітивно-прагматичного аспектів з метою конструювання образного простору новозеландських поетичних текстів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Слухай Н.В., Мосенкіс Ю.Л. Мовна символіка і міфопоетика текстів Тараса Шевченка. Київ : Видавничий дім А+С, 2005. 165 с.
2. Кононенко В.І. Символи української мови : монографія. Івано-Франківськ: Плай, 1996. 272 с.
3. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу. К.: Логос, 2004. 282 с.
4. Слухай Н.В. Етноконцепти і міфологія східних слов'ян в аспекті лінгвокультурології. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2005. 167 с.
5. Белехова Л.І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект: дис. доктора філол. наук: 10.02.04 / Київський національний лінгвістичний ун-т. Київ, 2002. 476 с.
6. Ніконова В.Г. Концептуальний простір трагічного в п'єсах Шекспіра: поетикокогнітивний аналіз: дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.04. К.: КНЛУ, 2008. 558 с.
7. Волкова С.В. Міфологічні образи в сучасних амеріндіанських прозових текстах: Монографія. Херсон: Айлант, 2015. 340 с.
8. Воробей Н. В. Етнокультурна картина світу в афро-американській поезії: лінгвокогнітивний та лінгвокультурологічний аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Херсонський державний університет. Херсон, 2011. 22 с.
9. Колесова (Цапів) А. О. Художній образ Коханої / Коханого в англійських поетичних текстах ХІХ–ХХ століття : лінгвокогнітивний та гендерний аспекти : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Херсон, 2012. 210 с.

10. Свірідова Ю. О. Пейзажний образ в австралійській поезії ХХ століття: лінгвокогнітивний та лінгвосинергетичний аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Херсонський державний університет. Херсон, 2015. 24 с.

11. Макарова О.А. Образ жінки в австралійських художніх текстах ХХ століття: лінгвокогнітивний і культурологічний аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Херсонський державний університет. Херсон, 2019. 22 с.

12. Te Aka. Māori Dictionary. URL: <https://maoridictionary.co.nz/> (accessed: 17.11.2022).

13. Cunningham, John M. Haka. *Encyclopedia Britannica*, 12 May. 2023. URL: <https://www.britannica.com/art/haka>. (accessed 22.07.2023).

14. Rawinia Higgins. Tā moko – Māori tattooing. *Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand*, 5 Sep 2013. URL: <http://www.TeAra.govt.nz/en/ta-moko-maori-tattooing> (accessed 23.07.2023).

15. Paul Sagar. Albatrosses – Albatrosses. *Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand*, 17 Feb 2015. URL: <http://www.TeAra.govt.nz/en/albatrosses/page-1> (accessed 28.07.2023).

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ:

1. Murray Katrina – Murray K. Mighty Kiwi. ECHO. Official Newsletter of the Netherlands Society Christchurch (Inc). December, 2014. URL: <https://studylib.net/doc/5214459/the-echo---federation-of-new-zealand-netherlands-societie> (accessed: 07.05.2023).

2. **PWK** – Puna Wai Kōrero : An Anthology Of Māori Poetry In English / edited by Reina Whaitiri and Robert Sullivan. Auckland University Press. Kindle Edition, 2014. 402 p.

3. **BNZP, 2010** – Ōrongohau | Best New Zealand Poems. 2010. URL: <https://www.bestnewzealandpoems.org.nz/past-issues/2010-contents/> (accessed: 20.06.2023).

4. **BNZP, 2006** – Ōrongohau | Best New Zealand Poems. 2006. URL: <https://www.bestnewzealandpoems.org.nz/past-issues/2006-contents/> (accessed: 28.03.2021).

5. **BNZP, 2001** – Ōrongohau | Best New Zealand Poems. 2001. URL: <https://www.bestnewzealandpoems.org.nz/past-issues/2001-contents/> (accessed: 28.03.2021).

6. **NZEP** – New Zealand Electronic Poetry Centre. URL: <https://www.nzepc.auckland.ac.nz/index.asp> (accessed: 16.04.2020).

УДК 811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.29.2.22>

ДЖЕРЕЛА НОВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

SOURCES OF NEW BORROWINGS IN ENGLISH

Полонська І.П.,

orcid.org/0000-0001-6633-9881

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської мови економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Сандига Л.О.,

orcid.org/0000-0002-3124-664X

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської мови економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Статтю присвячено вивченню нових запозичень в англійській мові. Під новим запозиченням розуміється запозичення, яке фіксується в загальних словниках уперше. До уваги беруться запозичення як з окремих мов, так і з їх регіональних варіантів. Дослідження показало, що в 2021–2022 роках до словників англійської мови ввійшли запозичення з латини (*decumanus*, *medium coeli*), з італійської мови (*amatorio*), іспанської (*chicharron*), японської (*amazake*, *amigurumi*, *anago*, *chindogu*, *otaku*, *wabi-sabi*), аравакської (*Lokono*), з мови ефік (*kaiso*), з німецької регіональної (*Goetta*). Найбільш численними є запозичення з корейської мови (*aegyo*, *banchan*, *bulgogi*, *chimaek*, *daebak*, *dongchimi*, *galbi*, *hallyu*, *hanbok*, *jarpchaе*, *Juche*, *kimbar*, *manhwa*, *muksbang*, *noona*, *oppa*, *PC bang*, *samgyeopsal*, *Tang Soo Do*, *unni*). Слід виділити групу слів, які запозичені з кількох мов-донорів.